

بررسی تغییرات معنایی چند واژه از تاریخ بیهقی

صبا عنایتی * sabaenayaty@gmail.com

دانشجوی دکتری زبان شناسی دانشگاه اصفهان

چکیده

زبان در طول سالیان متمادی دستخوش تغییرات می‌شود. تغییرات معنایی در واژه‌ها از رایج‌ترین این تغییرات است. در مطالعات انجام شده درباره تغییرات معنایی به سه دسته مختلف از مفاهیم اشاره شده است: انواع تغییرات معنایی، دلایل تغییرات معنایی و مکانیزم یا ساز و کارهای تغییرات معنایی. وقتی از انواع تغییرات معنایی حرف می‌زنیم مقصودمان نتایجی است که این تغییرات به همراه دارند؛ برای مثال تغییر مدلول واژه یا حذف آن از زبان. زبان‌شناسان مکانیزم‌هایی را برای انجام تغییرات معنایی پیش‌بینی کرده‌اند؛ مجاز و استعاره دو مکانیزم اصلی هستند. به طور مشخص، ما در این نوشته تغییرات معنایی چند واژه از کتاب تاریخ بیهقی را که از متون نثر باقیمانده از قرن پنجم هجری قمری است، بررسی می‌کنیم. پرسش پیش‌رو این است که آیا با مکانیزم‌های معرفی شده می‌توان تغییرات معنایی این کلمات را توضیح داد و آیا شواهدی تاریخی برای تأیید این مدعا وجود دارد یا خیر. نتیجه این مطالعه نشان می‌دهد که تغییرات معنایی غالب واژه‌های بررسی شده با فرایند مجاز تبیین می‌شوند و می‌توان از شواهد تاریخی نیز برای تبیین این ادعا سود برد.

واژگان کلیدی

* تغییر معنایی

* مجاز

* استعاره

* تاریخ بیهقی